

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/95/2024
Identifikačné číslo spisu:	8121208976
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8121208976.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej v spore žalobkyne X. Ž.K., narodenej XX. R. XXXX, W., C. N. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Milanom Szöllőssym, advokátom, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 24C/83/2021, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. januára 2024 sp. zn. 1Co/24/2023, takto

rozhodol:

Dovolenie z a m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. decembra 2022 č. k. 24C/83/2021 - 142 rozhodol tak, že žaloba sa zamietá (I. výrok). Priznáva žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku (II. výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že v predmetnej právnej veci bolo nesporné, že k škode na zdraví žalobkyne došlo titulom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k zrážke žalobkyne s motorovým vozidlom povinne zmluvne poisteným u žalovaného. Sporné bolo, či ku škode na zdraví došlo spoluzavinením alebo výlučným zavinením žalobkyne.

1.2. Z ľudského hľadiska je udalosť, ktorá sa prihodila žalobkyni dňa 24. 7. 2018 skutočne tragická, no je šťastím, že táto nehoda nemala fatálne následky pre žalobkyňu, ani pre tretie osoby.

1.3. Podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán súd posudzoval vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku vypracovaného Ing. W.C. O., z ktorého vyplýva, že kolízna situácia bola vyvolaná technikou chôdze žalobkyne, ktorá svojím vstupom na pravý okraj vozovky vo vzdialenosti 14 až 15 metrov pred prichádzajúcim traktorom vzhľadom k jeho aktuálnej rýchlosti znemožnila vodičovi traktora zabrániť jej zrážke, miera zavinenia žalobkyne je tak v rozsahu 100 %.

1.4. Súd sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciu žalovaného, škoda na zdraví žalobkyne nebola

spôsobená vnútornými okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke, ale vonkajšou okolnosťou, ktorá s prevádzkou dopravného prostriedku nesúvisí - a to protiprávnym konaním žalobkyne, ktoré sa na cestnej komunikácii pohybovala v rozpore s pravidlami cestnej premávky, na základe čoho bola právoplatne uznaná vinnou zo zavinenia dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 24. 7. 2018 v O.. Otázka úmyslu v predmetnej právnej veci nie je relevantná. Žalobkyňa vzhľadom na svoj vek a z toho vyplývajúce rozumové schopnosti a možnosti mohla a mala vedieť, ako je potrebné správať sa a vstupovať na vozovku, pričom musela predpokladať, že konaním v rozpore s pravidlami cestnej premávky vytvorí situáciu nebezpečnú pre seba, pre iných, ako aj pre motorové vozidlá tak, že môže dôjsť k dopravnej nehode a tým aj k jej poškodeniu zdravia.

1.5. Nakoľko k dopravnej nehode, pri ktorej utrpela žalobkyňa škodu na zdraví a stratu na zárobku, došlo výlučne zavinením žalobkyne, bez ohľadu na jej úmysel, súd žalobu zamietol.

1.6. V predmetnom spore bola žaloba žalobkyne zamietnutá, v spore mal tak plný úspech žalovaný, súd mu preto priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, nezistiac dôvody pre aplikáciu § 257 CSP.

1.7. Podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 23. januára 2024 sp. zn. 1Co/24/2023 rozhodol tak, že potvrdzuje rozsudok (výrok I.). Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyňi v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalobkyňou a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť.

2.2. K posúdeniu odvolacích námietok týkajúcich sa nesprávneho postupu súdu spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces a inej vady, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci ust. § 365 ods. 1 písm. b) a d) CSP odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokolvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Podľa obsahu odvolania žalobkyne odvolací súd dedukuje, že žalobkyňa namieta nesprávne zistený skutkový stav, nevykonanie navrhnutého dôkazu vypočutím súdneho znalca a nesprávne právne posúdenie veci, čo sú samostatné odvolacie dôvody. Konkrétne sa žalobkyňa v odvolaní odvolacími dôvodmi podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a d) nezaoberá.

2.3. Žalobkyňa sa v tomto súdnom konaní domáhala náhrady škody z dôvodu ublíženia na jej zdraví, a to konkrétne priznania straty na zárobku po skočení pracovnej neschopnosti za obdobie od 23. 7. 2019 do 31. 10. 2021 a tiež do budúca formou mesačnej renty. Svoj nárok na náhradu škody odôvodňovala tým, že pri dopravnej nehode dňa 24. 07. 2018 v O. utrpela ťažké ublíženie na zdraví, keď ako chodkyňa prechádzala cez vyznačený priechod pre chodcov, kde došlo k zrážke s jazdnou súpravou zloženou z

traktora a vlečky, ktoré viedol W. I.. Náhradu škody si žalobkyňa uplatnila u žalovanej ako poisťovni podľa ustanovení zákona č. 381/2000 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

2.4. Odvolací súd v prvom rade poukazuje, že žalobkyňa si náhradu škody z dôvodu ublíženia na jej zdraví priamo uplatnila u žalovanej, pričom žiadala tiež jednorazové odškodniť bolesti a sťaženie jej spoločenského uplatnenia, ktoré žiadosti boli tiež ako žiadosť o náhradu škody titulom straty na zárobku po skočení pracovnej neschopnosti žalovanou zamietnuté.

2.5. V súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9C/9/2021 žalobkyňa žalobou žiadala, aby žalovaná jej zaplatila náhradu škody titulom bolesti a tiež náhradu liečebných nákladov. Vo veci bol dňa 3. 6. 2021 vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu zamietol a tento rozsudok bol potvrdený Krajským súdom v Prešove rozsudkom sp. zn. 7Co/32/2021.

V uvedenom konaní odvolací súd dospel k záveru, že „jedinou príčinou poškodenia zdravia žalobkyne pri dopravnej nehode bolo jej konanie pri prechádzaní cez vyznačený priechod pre chodcov v centre mesta O., keď v ťažkom stupni opitosti nesprávne zareagovala na prichádzajúcu jazdnú súpravu tvorenú traktorom s plne naloženou vlečkou. Traktor, ako aj vlečka, ako to vyplýva z fotodokumentácie obsiahnutej v znaleckom posudku, mali výraznú červenú farbu. Išlo o objekty značnej veľkosti, vydávajúce výrazný zvuk. Ak napriek tomu si ich žalobkyňa nevšimla, je zrejmé, že aj v dôsledku vysokého stupňa opitosti sa vôbec nevenovala situácii v cestnej premávke a nepresvedčila sa pred vstupom na vozovku, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Záver, podľa ktorého žalobkyňa vytvorila vodičovi jazdnej súpravy náhlu prekážku, ktorej už nemohol zabrániť, ani pri vynaložení všetkého úsilia, zodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania. Výlučné zavinenie žalobkyne ako poškodenej je dôvodom k tomu, aby si táto strana sporu takto vzniknutú škodu znášala sama. Platí totiž ust. § 441 Občianskeho zákonníka. K vylúčeniu zodpovednosti prevádzateľa v takomto prípade dochádza nie z dôvodu zbavenia sa jeho zodpovednosti podľa ust. § 428 vety druhej Občianskeho zákonníka, ale z dôvodu chýbajúcej príčinnej súvislosti medzi okolnosťami, za ktoré prevádzateľ objektívne zodpovedá a vznikom ujmy na strane poškodeného. Ukladať prevádzateľovi zodpovednosť za škodu i vtedy, keď si ju poškodený svojím zavinением sám spôsobil, by bolo voči prevádzateľovi neúnosné a neprimerané nielen z hľadiska preventívno - výchovného, ale aj z hľadiska reparačného.“

2.6. V súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 29C/59/2021 žalobkyňa žalobou žiadala, aby žalovaná jej zaplatila náhradu škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia. Vo veci bol dňa 20. 6. 2022 vyhlásený rozsudok, ktorým súd žalobu zamietol a tento rozsudok bol potvrdený Krajským súdom v Prešove rozsudkom sp. zn. 18Co/55/2022.

V uvedenom konaní odvolací súd poukázal, že „obsah spisu OR PZ v Prešove, ODI Sabinov sp. zn. ORPZ-PO-ODI3-112/2019-P svedčí o dôslednom vyšetrení nehody, za účasti žalobkyne a vo výsledku bolo právoplatné rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 4. 6. 2019.“

Okresný dopravný inšpektorát v Sabinove uznal žalobkyňu vinnou z porušenia ust. § 53 ods. 3 a ods. 4 zák. č. 8/2009 Z. z., čím spáchala priestupok proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona o priestupkoch na tom skutkovom základe, že dňa 24. 07. 2018 v čase o 19:18 hodine v O. na ul. C. O. v centre mesta, ako chodkyňa prechádzala cez vyznačený priechod pre chodcov vedúci cez cestu I. triedy 1/68 pri historickej budove M. gymnázia a pri jeho prechádzaní zle odhadla dopravnú bezpečnostnú situáciu, neodhadla veľkosť a rýchlosť tam sa pohybujúcich motorových vozidiel, pričom vošla do jazdnej dráhy jazdnej súpravy zloženej z traktora a plne naloženej vlečky, ktorého vodič vzhľadom na rozmery jazdnej súpravy, ktorú viedol, napriek intenzívnemu brzdeniu nedokázal bezpečne zastaviť, následkom čoho došlo k ich vzájomnému kontaktu, a tým k dopravnej nehode. Vodič traktora bol podrobený dychovej skúške na mieste dopravnej nehody s negatívnym výsledkom. U chodkyne X. Ž. bol nariadený odber krvi, kde jej bola toxikologickým vyšetrením stanovená koncentrácia etylalkoholu v krvi 2 a pol promile. Súčasťou priestupkového konania bol aj znalecký posudok č. 20/2018 Ing. W. O. a výsluch svedkyne T..

Otázka príčinnej súvislosti resp. zbavenia sa zodpovednosti za škodu zo strany vodiča motorového vozidla podľa odvolacieho súdu vyplývala z uvedeného priestupkového konania, v ktorej sa orgán činný v trestnom konaní vysporiadal k príčine a zavineniu pri strete žalobkyne a motorovej súpravy. Odvolací súd preto uzavrel, že „ak sa nárok žalobkyne odvíja od objektívnej zodpovednosti, ktorá má spočívať v prevádzke motorového vozidla, potom je nutné konštatovať, že táto okolnosť bola vyvrátená v trestnom konaní, ktoré následne bolo skončené právoplatným rozhodnutím v priestupkovom konaní (žalobkyňa

bola uznaná za vinníčku nehody).“

2.7. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že otázka čo do základu nároku na náhradu škody ublížením na zdraví spôsobenej žalobkyňu pri dopravnej nehode dňa 24. 7. 2018 bola v predchádzajúcich súdnych konaniach právoplatne vyriešená, kde tak súdy prvej inštancie, ako aj odvolací súd dospeli k záveru, že z rozhodnutia o rozkazu o uložení sankcie za priestupok jednoznačne vyplýva, že to bola práve žalovaná, ktorá svojím správaním zaviniła dopravnú nehodu, pri ktorej utrpela ťažké poranenia. Z rozhodnutia o priestupku vyplynulo, že podkladom pre rozhodnutie bol znalecký posudok č. 70/2018 vypracovaný znalcom Ing. W. O., na ktoré závery poukázal aj súd prvej inštancie v tomto súdnom konaní.

2.8. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že vzhľadom na priebeh cesty a polohu traktora v čase vstupu žalobkyne na okraj vozovky je odôvodnené poukázať na vytvorené technicky primerané podmienky pre spozorovanie tohto traktora, ale aj vyhodnotenie aktuálnej rýchlosti jeho jazdy, a to aj k aktuálnemu huku odvaľujúcich sa pneumatík tohto traktora a jeho vlečky pri uvedenej rýchlosti jazdy. Ak chodkyňa daný traktor nevidela a ani nepočula huk súvisiaci s jeho jazdou, potom tento stav je možné pripísať jej aktuálnemu stavu (v krvi potvrdená koncentrácia etylalkoholu 2 a pol promile). S poukazaním na povinnosť chodkyne „chodci, ktorí prechádzajú cez priechod pre chodcov, musia brať ohľad na prichádzajúcich vodičov najmä tým, že neprechádzajú jednotlivito, ale v skupinách. Chodec nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel nemôže cez vozovku bezpečne prejsť“, je technicky preukázateľné tvrdenie, že chodkyňa vzhľadom k aktuálnej rýchlosti jazdy traktora na vozovku vstúpila vo vzdialenosti kratšej, ako bola potrebná na jej bezpečné prejdenie. Čiže chodkyňa svojím vstupom na vozovku vodičovi traktora s plne naloženou vlečkou jazdiacemu rýchlosťou 36 až 37 km za hodinu vytvorila nebezpečnú prekážku, po ktorú on v uvedenej rýchlosti nebol schopný zastaviť ani využitím brzdenia uvedenej jazdnej súpravy na hranici adhézných možností. Vstup na vozovku chodkyne Ž. vo vzdialenosti kratšej, ako bola potrebná pre bezpečné prejdenie naprieč vozovkou, ako aj jej samotné prechádzanie vo vzdialenosti 1,8 až 2 metre za pred ňou idúcou chodkyňou T., je odôvodnené označiť ako nesprávne prvky v technike prechádzania naprieč vozovkou uvedenou chodkyňou.

2.9. Podľa záverov tohto znaleckého posudku technicky je preukázateľné tvrdenie, že vodič traktora zareagoval na vstup chodkyne na vozovku včas. To je v čase, keď táto chodkyňa sa nachádzala na rozhraní okraja krajnice a vozovky štátnej cesty I/68. Aj napriek včasnej reakcii vodiča traktora, vzhľadom k rýchlosti traktora s pripojeným plne naloženým prívesom s obilím v rozmedzí 36 až 37 km/hodina, traktor nebolo možné ani intenzívnym brzdením s maximálne dosiahnuteľným brzdným spomalením zastaviť po koridor chôdze prechádzajúcej chodkyne. Potom pri vyhodnocovaní možnosti zabránenia zrážke zo strany vodiča traktora v úvahu prichádza len jazda v mieste reakcie nižšou rýchlosťou. Pri riešení otázky, čo spôsobilo kolíziu situáciu je možné potvrdiť, že kolízia situácia bola vyvolaná technikou chôdze chodkyne Ž., ktorá svojím vstupom na pravý okraj vozovky vo vzdialenosti 14 až 15 metrov pred prichádzajúcim traktorom vzhľadom k jeho aktuálnej rýchlosti znemožnila vodičovi traktora zabrániť jej zrážke. Pri posudzovaní možnosti zabránenia zrážky zo strany chodkyne Ž. je odôvodnené poukázať na kvalitatívne lepšie východiskové podmienky pre zabránenie samotnej zrážke, kde vzhľadom na šírku krajnice 1,9 metra a aktuálnu rýchlosť traktora, jeho veľkosti a charakteristickému zvuku, táto chodkyňa mala dostatok času, ale aj priestor na vyhodnotenie aktuálnej dopravnej situácie k vyhodnoteniu, či jej vstup na vozovku bude bezpečný a či nie je vhodné aj napriek vyznačenému priechodu pre chodcov vykonať až prejazd traktora s vlečkou v čase, keď to bude pre ňu bezpečné.

2.10. V tomto smere odvolací súd poukazuje, že nesprávnu aplikáciu ust. § 427 a § 428 vo vzťahu k § 441 Občianskeho zákonníka žalobkyňa namietala tiež v dovolacom konaní, kde Najvyšší súd SR (ďalej tiež ako „dovolací súd“) rozhodoval o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/32/2021. Rozsudkom sp. zn. 5Cdo/97/2022 zo dňa 26. 10. 2023 dovolací súd dovolanie žalobkyne zamietol. V uvedenom rozhodnutí dovolací súd zdôraznil, že „ust. § 427 ods. 1 OZ síce garantuje objektívnu zodpovednosť za škodu osobami vykonávajúcimi dopravu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky, a to bez ohľadu na zavinenie osoby, ktorá škodu spôsobila, avšak ust. § 441 OZ pamätá na zavinenie poškodeného, preto možno zotrvať na konštatovaní, že ak bolo zavinenie poškodeného výlučnou príčinou škody vyvolanej osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, prevádzateľ sa zbaví celkom zodpovednosti a škodu v plnom rozsahu nesie sám poškodený, tak ako je

to v prejednávanej veci.“

2.11. Ďalej dovolací súd poznamenal, že „ust. § 428 OZ umožňuje zbavenie sa objektívnej zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke, pokiaľ sa preukáže, že škoda sa nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.“ Podľa odvolacieho súdu v uvedenom poznamenaní sa zrejme dovolací súd pomýlil v písaní, keďže z ust. § 428 OZ vyplýva zbavenie sa objektívnej zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke, pokiaľ sa preukáže, že škoda sa nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

2.12. Preto odvolací súd aj v tejto veci konštatuje, že jedinou príčinou poškodenia zdravia žalobkyne pri dopravnej nehode bolo jej konanie pri prechádzaní cez vyznačený priechod pre chodcov, keď v ťažkom stupni opitosti nesprávne zareagovala na prichádzajúcu výrazne červenú jazdnú súpravu tvorenú traktorom s plne naloženou vlečkou a vydávajúcu výrazný zvuk. Žalobkyňa vytvorila vodičovi jazdnej súpravy náhlu prekážku, ktorej už nemohol zabrániť, ani pri vynaložení všetkého úsilia, zodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania. Výlučné zavinenie žalobkyne ako poškodenej je dôvodom k tomu, aby si táto strana sporu takto vzniknutú škodu znášala sama podľa ust. § 441 Občianskeho zákonníka. K vylúčeniu zodpovednosti prevádzateľa v takomto prípade dochádza nie z dôvodu zbavenia sa jeho zodpovednosti podľa ust. § 428 vety druhej Občianskeho zákonníka, ale z dôvodu chýbajúcej príčinnej súvislosti medzi okolnosťami, za ktoré prevádzateľ objektívne zodpovedá a vznikom ujmy na strane poškodeného.

2.13. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že odvolacie námietky žalobkyne neboli dôvodné a skutočnosti uvedené v odvolaní neboli spôsobilé spochybniť správnosť záveru, ku ktorému dospel súd prvej inštancie, preto bol rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdený. Keďže súd prvej inštancie žalobu zamietol, správny je aj jeho výrok o trovách konania, o ktorých súd prvej inštancie rozhodol porovnávajúc úspech strán sporu.

2.14. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení porovnávajúc úspech strán sporu v odvolacom konaní, a keďže žalobkyňa nebola úspešná, odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovanej v plnom rozsahu. O výške trov konania podľa ust. § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodila z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Žalobkyňa podané dovolanie založila na troch základných odvolacích námietkach. Prvou bola námietka, že súd prvej inštancie ignoroval významné skutkové okolnosti a nezohľadnil ich pri právnom posúdení veci. Prvou skutočnosťou je, že žalobkyňa vstúpila na vozovku a na priechod pre chodcov nie až na hranici jazdného pruhu traktora, ale už na krajnici vozovky 1,9 metrov pred samotným jazdným pruhom a už v tomto okamihu muselo byť vodičovi traktora zrejmé, že žalobkyňa prechádza vozovku po priechode pre chodcov. Ďalšou podstatnou a nezohľadnenou skutočnosťou je fakt, že v krátkej vzdialenosti pred žalobkyňou prechádzala priechod pre chodcov iná chodkyňa X. T.Š. približne vo vzdialenosti 1,8 metrov a vodič napriek tomu nezvýšil opatrnosť znížením rýchlosti. Ide o významné skutočnosti podstatné pre posúdenie včasnosti a spôsobu reakcie vodiča traktora, ako aj posúdenia primeranosti rýchlosti traktora, teda okolnosti majúcich pôvod v prevádzke motorového vozidla podstatných pre posúdenie možnosti prevádzateľa zbaviť sa zodpovednosti za škodu podľa § 428 OZ. Druhou námietkou bolo nevykonanie navrhnutého dôkazu, a to výsluchu znalca Ing. W. O. ku konkrétnej významnej skutočnosti podstatnej pre posúdenie včasnosti reakcie vodiča na konanie žalobkyne pri prechádzaní cez cestu a k hodnoteniu primeranosti rýchlosti vozidla vzhľadom na povinnosť prispôbiť rýchlosť všetkým okolnostiam, ktoré môže vodič vozidla predvídať. Znalec totiž posudzoval včasnosť reakcie vodiča vozidla a jeho rýchlosť len k okamihu vstupu žalobkyne do jeho jazdného pruhu traktora. Zo znaleckého posudku však bolo zrejmé, že samotnému priechodu pre chodcov v časti jazdného pruhu vozovky predchádzala časť priechodu pre chodcov na krajnici, a to v dĺžke 1,9 metrov. Žalobkyňa teda vstúpila na vozovku a na priechod pre chodcov už na jej krajnici, teda 1,9 metrov pred samotným jazdným pruhom traktora a už v tomto okamihu muselo byť vodičovi traktora zrejmé, že žalobkyňa prechádza vozovku po priechode pre chodcov. Znalec sa touto skutočnosťou v znaleckom posudku vôbec nezaoberal. K samotnému priechodu pre chodcov dokonca

ešte viedol chodník, po ktorom vstúpila žalobkyňa na samotný priechod a aj na tento chodník mal vodič traktora pohodlný výhľad. Ani táto skutočnosť nebola žiadnym spôsobom v znaleckom posudku technicky vyhodnotená. Treťou odvolacou námietkou bolo samotné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, keď vo veci nesprávne aplikoval ustanovenia § 441 v spojení s § 427 OZ.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje žiadnu zrozumiteľnú odpoveď na prvé dve odvolacie námietky. Neobstoí tu odkaz na predchádzajúce konania, pretože v konaní pod sp. zn. 9C/9/2021 neboli zohľadnené niektoré skutkové okolnosti a tvrdenia žalobkyne s poukazom na zásadu koncentrácie konania podľa § 153 a § 154 CSP. V konaní vedenom pod sp. zn. 29C/59/2021 potom už súd napriek včas vzneseným prostriedkom procesného útoku odkazoval súd prvej inštancie len na závery konania vedené pod sp. zn. 9C/9/2021. V aktuálnom konaní však žalobkyňa uplatnila prostriedky procesného útoku (skutkové tvrdenia a návrhy na dokazovanie) včas, a preto súd prvej inštancie nemohol na tieto prostriedky procesného útoku žalobkyne neprihliadať, ale mal sa nimi riadne zaoberať.

Žalobkyňa tak v rozpore s obsahom práva na spravodlivý proces nedostala konkrétnu, úplnú a presvedčivú odpoveď na uvedené odvolacie námietky napriek tomu, že nimi relevantným spôsobom spochybňovala preskúmateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie a jeho skutkové a právne závery.

3.2. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. k. III. ÚS 184/2023-45 zo dňa 07. 09. 2023 konštatoval porušenie práva sťažovateľky na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivý proces zo strany odvolacieho súdu v prípade, kedy bola predmetom súdneho konania náhrada škody sťažovateľky na zdraví, ktorú utrpela ako chodkyňa pri strete s motorovým vozidlom. K tomuto záveru dospel ústavný súd najmä na základe toho, že sa odvolací súd dostatočne nevenoval otázke, či došlo zo strany sťažovateľky ako chodkyne k vytvoreniu náhlej prekážky pre motorové vozidlo. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na potrebu zaoberať sa všetkými známymi okolnosťami dopravnej nehody, pričom k dokazovaniu nie je možné pristúpiť selektívnym spôsobom, keď sa v podstate len aprobojú závery trestného konania. Selektívny prístup pri dokazovaní, izolovane zameraný len na výsledky a závery trestného konania, má ústavnoprávny rozmer a súdy ním porušujú jeden z dôležitých komponentov dokazovania v rámci základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces.

Rovnako tomu bolo aj v danom prípade, kedy sa odvolací súd dôsledne nezaoberal otázkou, či žalobkyňa vytvorila motorovému vozidlu náhlu prekážku. Odvolací súd vychádzal výlučne z formulovaných záverov v znaleckom posudku vypracovanom v trestnom konaní. V znaleckom posudku však nebolo konštatované, že by žalobkyňa mala vytvoriť motorovému vozidlu náhlu prekážku. Ide o základnú a podstatnú otázku pre posúdenie zodpovednosti podľa § 427 OZ. Odvolací súd nekriticky aproboval závery znaleckého posudku bez ich kritického zhodnotenia, ako aj prihliadnutia na tú skutočnosť, že znalec nie je oprávnený právne hodnotiť vec, ale len uviesť zhodnotenie z technického hľadiska. Odvolací súd potom tieto závery znaleckého posudku prevzal ako relevantné, kým iné skutkové okolnosti vyplývajúce z obsahu znaleckého posudku, ktoré boli tiež podstatné pre posúdenie veci z hľadiska možnej občianskoprávnej zodpovednosti, ignoroval. Relevantnosť zohľadnenia aj týchto iných skutkových okolností, na ktoré tak odvolací súd neprihliadal, vyplýva priamo z právnych predpisov.

V tomto smere je mimoriadne podstatným ustanovenie § 4 ods. 1 písm. e) Zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoCP“), podľa ktorého je vodič povinný dbať na zvýšenú opatrnosť voči chodcom. Vodič je teda povinný dbať na zvýšenú opatrnosť vždy, keď spozoruje chodca. Je chodcom vždy obmedzený a je povinný predvídať jeho nesprávne konanie a prispôbiť tomu jazdu. Chodec preto s výnimkou vstupu do vozovky z oblasti zakrytého výhľadu nemôže vodičovi vytvoriť náhlu prekážku, a už vôbec nie za situácie vstupu na priechod pre chodcov, ku ktorému vedie chodník v zornom poli vodiča, resp. ak je v čase príchodu vozidla k priechodu pre chodcov na tomto zaznamenaný pohyb ďalších chodcov, ako tomu bolo v danom prípade. Reakciu vodiča je pritom potrebné hodnotiť z hľadiska jeho prvej možnosti spozorovania chodca, resp. iného rizikového faktora. Obmedzenie vodiča vyplývajúce z povinnosti zvýšenej opatrnosti voči chodcom má úzky vzťah s povinnosťou vodiča prispôbiť rýchlosť jazdy okrem iného okolnostiam, ktoré možno predvídať.

Žalobkyňa v danom prípade nevytvorila vodičovi traktora náhlu prekážku. Ako už bolo vyššie spomenuté, znalec Ing. W.C. O. v znaleckom posudku posudzoval včasnosť reakcie vodiča vozidla a jeho rýchlosť len k okamihu vstupu žalobkyne do jeho jazdného pruhu traktora. Zo zistení znaleckého posudku je však zrejmé, že samotnému priechodu pre chodcov v časti jazdného pruhu vozovky predchádzala časť priechodu pre chodcov na krajnici, a to v dĺžke 1,9 metrov. Žalobkyňa tak vstúpila na

vozovku a na priechod pre chodcov už na jej krajnici, teda 1,9 metrov pred samotným jazdným pruhom traktora a už v tomto okamihu muselo byť vodičovi traktora zrejme, že žalobkyňa prechádza vozovku po priechode pre chodcov. Znalec sa touto skutočnosťou v znaleckom posudku vôbec nezaoberal, a túto podstatnú skutočnosť ignoroval aj odvolací súd napriek tomu, že žalobkyňa na dôležitosť tejto skutočnosti viackrát poukazovala. K samotnému priechodu pre chodcov dokonca ešte viedol chodník, po ktorom vstúpila žalobkyňa na samotný priechod a aj na tento chodník mal vodič traktora pohodlný výhľad. Ani táto skutočnosť nebola žiadnym spôsobom v znaleckom posudku technicky vyhodnotená a následne ani zohľadnená zo strany odvolacieho súdu. Ďalšou podstatnou a nezohľadnenou skutočnosťou je fakt, že v krátkej vzdialenosti pred žalobkyňou prechádzala priechod pre chodcov iná chodkyňa X. T. približne vo vzdialenosti 1,8 metrov a vodič napriek tomu nezvýšil opatrnosť znížením rýchlosti. Ide o významné skutočnosti podstatné pre posúdenie včasnosti a spôsobu reakcie vodiča traktora, ako aj posúdenia primeranosti rýchlosti traktora, teda okolnosti majúcich pôvod v prevádzke motorového vozidla podstatných pre posúdenie možnosti prevádzateľa zbaviť sa zodpovednosti za škodu podľa § 428 OZ.

3.3. Nesprávne právne posúdenie objektívnej zodpovednosti za škodu podľa § 427 OZ; prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a § 432 ods. 1 CSP:

Odvolací súd mal za to, že v danom prípade nie je na mieste aplikácia ustanovenia § 427, resp. § 428 OZ, nakoľko chýba príčinná súvislosť medzi prevádzkou motorového vozidla a vznikom škody. Preto je nutné aplikovať len ustanovenie § 441 OZ. Toto posúdenie je však v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu. Konkrétne v stanovisku R 3/1984, ktoré sa dlhodobo rešpektuje a aplikuje v praxi súdov Slovenskej republiky, sa v časti Zásady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov pod bodom 1. uvádza: „Vzhľadom na špecifickosť prevádzky dopravných prostriedkov, ktorá sa pre svoju značnú rizikovosť stáva zdrojom zvýšeného nebezpečenstva pre zdravie a život občanov a majetok spoločnosti i jednotlivca, je zodpovednosť za túto škodu v Občianskom zákonníku upravená osobitne na objektívnom princípe bez zreteľa na zavinenie. Táto úprava zodpovednosti umožňuje oveľa širšie a dôslednejšie zabezpečenie náhrady takejto škody. Je to výnimka zo všeobecnej zásady, podľa ktorej sa občianskoprávna zodpovednosť za škodu zakladá zásadne na zodpovednosti za zavinenie. Značná časť nárokov na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov sa preto opiera o zodpovednosť prevádzateľa podľa ustanovenia § 427 OZ. Postavenie poškodeného pri uplatňovaní týchto nárokov je podstatne uľahčené; nemusí sa preukazovať porušenie právnej povinnosti škodcu, ale len to, že škoda bola vyvolaná osobitnou povahou, ktorá je vlastná prevádzke dopravných prostriedkov, pričom musí byť zistené, kto je prevádzateľom dopravného prostriedku (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 20/1975 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk).“

Je zrejme, že ustálená rozhodovacia prax prijala záver, že predpokladom zodpovednosti za škodu podľa § 427 a nasl. OZ nie je protiprávne konanie škodcu a následne príčinná súvislosť medzi týmto protiprávnym konaním a škodou. Predpokladom je len osobitná okolnosť spočívajúca v osobitnej povahe prevádzky motorového vozidla a vyvolanie škody touto osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla. S prevádzkou dopravných prostriedkov vrátane motorových vozidiel je spojené určité riziko spočívajúce v špecifickom zdroji zvýšeného nebezpečenstva súvisiaceho s ich prevádzkou. Toto riziko nesie predovšetkým ten, komu táto prevádzka slúži, t. j. prevádzkovateľ. Občiansky zákonník v § 427 upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla a určuje jej objektívny charakter práve s prihliadnutím na skutočnosť, že táto prevádzka predstavuje zvýšený zdroj nebezpečenstva vzniku škôd. Objektívny charakter tohto osobitného druhu zodpovednosti jasne naznačuje, že pre založenie tejto zodpovednosti nie je podstatné zavinené porušenie povinnosti zo strany vodiča motorového vozidla. Ustanovenie § 427 Občianskeho zákonníka ani ďalšie ustanovenia neuvádzajú zavinené porušenie povinnosti zo strany vodiča motorového vozidla ako nutný predpoklad založenia tejto zodpovednosti a k takémuto záveru nie je možné dospieť ani výkladom týchto ustanovení. Osobitná povaha prevádzky motorového vozidla spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom motorového vozidla. Zdroju zvýšeného nebezpečenstva nemožno čeliť ani vhodnými opatreniami technického charakteru pri udržiavaní motorových vozidiel v stave spôsobilom na riadne užívanie, ani riadnym spôsobom ich užívania v súlade s príslušnými pravidlami premávky. Zdroje zvýšeného nebezpečenstva spočívajú často v skutočnostiach, na ktoré prevádzateľ nemôže vplývať. Preto je odôvodnená objektívna zodpovednosť. V záujme ochrany tretích (nezúčastnených) osôb sa riziko z prevádzky prenáša výlučne len na

prevádzateľa. Osobitná povaha prevádzky nie je charakterizovaná len okolnosťami súvisiacimi s pohybom motorového vozidla (rýchlosť pohybu vozidla, zmena rýchlosti pohybu vozidla, smer pohybu, sila vyvinutá pri pohybe vozidla, kinetická energia a pod.), ale aj s vybavením a konštrukciou, prípadne hmotnosťou motorového vozidla, nakoľko práve tieto v kombinácii s rýchlosťou a ďalšími znakmi pohybu vozidla vyvolávajú zvýšené riziko vzniku škôd (nárast či stret s pevnou konštrukciou vozidla pri jeho pohybe). Zákon tým poskytuje zvýšenú ochranu poškodenému a reflektuje skutočnosť, že motorové vozidlá predstavujú zložité technické zariadenia, s čím sú spojené zvýšené nároky na ich ovládanie, pohybujú sa spravidla väčšou rýchlosťou, pri strete s osobami zvyčajne vyvolávajú značné škodlivé následky a vykazujú preto zvýšené riziko vzniku škôd pre okolitý svet, vrátane zvýšeného rizika vzniku škôd na zdraví a živote ľudských osôb. Objektívna zodpovednosť sa spája práve s týmito prejavmi typickými pre prevádzku motorových vozidiel, najmä pre ich pôsobenie na okolie či dovnútra spôsobom, ktorý je výsledkom vlastností motorového vozidla.

V danom prípade bola žalobkyňa zrazená pohybujúcim sa motorovým vozidlom, ktoré do nej narazilo a pri fyzickom strete s telom žalobkyne spôsobilo poškodenie jej zdravia. Teda priamo rýchlosť, hmotnosť, technická konštrukcia, jej tvrdosť či kinetická energia vozidla, čo sú typické znaky osobitnej prevádzky motorového vozidla, pôsobili priamo na telo žalobkyne a v dôsledku zjavného nepomeru sily a odolnosti fyzickej stavby tela žalobkyne a konštrukcie motorového vozidla pri jeho aktuálnej rýchlosti, vyvolali poškodenie zdravia žalobkyne. Preto nie je možný iný záver, ako že škoda na zdraví žalobkyne bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, je následkom príčiny spočívajúcej v osobitnej povahe prevádzky motorového vozidla a je v danom prípade nevyhnutné aplikovať ustanovenie § 427 OZ.

Následne je možné už len skúmať, či v danom prípade neprichádza do úvahy liberácia prevádzkovateľa motorového vozidla spod tejto zodpovednosti s poukazom na ustanovenie § 428 OZ. Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že liberácia (čiastočná alebo úplná) je možná len v prípade, ak bola síce škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, ale nebola spôsobená okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke. Ak bola škoda spôsobená okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke, nie je sa možné zodpovednosti zbaviť. V tejto súvislosti poukazujeme na to, že za okolnosť majúcu svoj pôvod v prevádzke sa vždy považujú okolnosti, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a uskutočňovaním prevádzky a sú v príčinnej súvislosti so škodou. Súdna prax za okolnosť majúcu pôvod v prevádzke považuje už aj samotnú rýchlosť či hmotnosť motorového vozidla, pokiaľ tieto škodlivo pôsobia na zdravie osoby, ako je tomu v prípade zrazenia chodca motorovým vozidlom, pričom v takomto prípade neprichádza do úvahy možnosť liberácie ani pri preukázaní, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia. Obdobne aj v prípade žalobkyne je zrejmé škodlivé pôsobenie rýchlosti a hmotnosti motorového vozidla ako okolností majúcich pôvod v prevádzke, na zdravie žalobkyne, čo vylučuje v zmysle ustanovenia § 428 OZ možnosť prevádzkovateľa zbaviť sa zodpovednosti za škodu.

3.4. Nesprávne právne posúdenie možnosti zabrániť škode pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno považovať podľa § 428 veta druhá OZ; prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a § 432 ods. 1 CSP:

V prípade, ak škoda nebola spôsobená okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke, bolo nutné skúmať, či prevádzkovateľ motorového vozidla mohol v zmysle § 428 veta druhá OZ zabrániť škode pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré od neho možno požadovať. Podstatným je v tomto smere fakt, že túto skutočnosť (že sa škode nedalo zabrániť) musí bez akýchkoľvek pochybností preukázať samotný prevádzateľ, resp. v danom prípade žalovaný. Toto dôkazné bremeno mu ukladá samotné ustanovenie § 428 veta druhá OZ, ktorá na strane prevádzkovateľa používa v súvislosti s možnosťou zabránenia vzniku škody slovné spojenie „len ak preukáže“. Neunesenie tohto dôkazného bremena zo strany prevádzateľa v tomto smere má jednoznačne za následok to, že prevádzateľ sa nezbaví zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou predmetného motorového vozidla. Táto skutočnosť musí byť pritom preukázaná bez akýchkoľvek pochybností.

Už zo samotného priestupkového spisu, najmä znaleckého posudku znalca Ing. Jána Sabóa je zrejmé, že vodič traktora Valtra, EČV: O. XXXYC, mal možnosť zabrániť zrážke so žalobkyňou, ak by sa v čase reakcie na žalobkyňu vstupujúcu na priechod pre chodcov pohyboval rýchlosťou maximálne 24 km/hod. Pri posudzovaní možnosti, či škode bolo možné zabrániť pri vynaložení všetkého úsilia chceme poukázať na niektoré podstatné zistenia, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Z obsahu priestupkového spisu je zrejmé, že k dopravnej nehode došlo v samom centre mesta za bieleho dňa,

priaznivých poveternostných podmienok na priechode pre chodcov. Úsek cesty bol prehľadný, prehľadná bola aj oblasť samotného priechodu pre chodcov a vodič traktora mal dostatočný výhľad na celý priechod pre chodcov vrátane chodníka smerujúceho k priechodu pre chodcov. Samotnému priechodu pre chodcov v časti jazdného pruhu vozovky predchádza časť priechodu pre chodcov na krajnici, a to v dĺžke 1,9 metrov. Žalobkyňa však vstúpila na vozovku a na priechod pre chodcov už na jej krajnici, teda 1,9 metrov pred samotným jazdným pruhom (teda skôr, ako to zvažoval znalec pri svojich zisteniach) a už v tomto okamihu muselo byť vodičovi traktora zrejmé, že žalobkyňa prechádza vozovku po priechode pre chodcov. Vodič traktora mohol na žalobkyňu reagovať skôr, ako až v okamihu jej vstupu do samotného jazdného pruhu. Aj napriek tejto skutočnosti vodič traktora reagoval na žalobkyňu až keď bola na hranici jazdného pruhu. Nehovoriac o tom, že k priechodu pre chodcov viedol chodník, po ktorom vstúpila žalobkyňa na samotný priechod a aj na tento chodník mal vodič traktora pohodlný výhľad. Okrem toho v krátkej vzdialenosti pred žalobkyňou prechádzala priechod pre chodcov iná chodkyňa X. T., a to podľa znalca približne vo vzdialenosti 1,8 metrov. Napriek tomu vodič traktora nezvýšil opatrnosť znížením rýchlosti, lebo podľa vlastných slov len pustil nohu z plynového pedálu, čo však podľa znaleckého posudku nemalo vplyv na rýchlosť jazdnej súpravy, ktorá ostala konštantná. Ako si potom vodič traktora nemohol všimnúť žalobkyňu, keď táto kráčala len cca 1,8 metrov za chodkyňou T., ktorú vodič traktora registroval a na ktorú reagoval len pustením plynového pedálu. Vodič traktora mal dobré výhľadové pomery a v zmysle svojich zákonných povinností mal prispôbiť rýchlosť všetkým okolnostiam, ktoré možno predvídať. Ťarcha potrebnej opatrnosti na strane vodiča je väčšia vzhľadom k tomu, že miesto dopravnej nehody sa nachádza na priechode pre chodcov, kde majú chodci prednosť, ako aj vzhľadom k tomu, že traktor predstavuje v porovnaní s chodcom nepomerne silnejšieho a tým aj nebezpečnejšieho účastníka cestnej premávky. Väčšia ťarcha pozornosti by mala preto spočívať na vodičovi traktora, a to v súlade s účelom objektívnej zodpovednosti prevádzateľa motorového vozidla za škodu.

Zo znaleckého posudku je zrejmé, že žalobkyňa nevytvorila vodičovi náhlu prekážku, nevstúpila do jeho jazdnej dráhy zo zakrytého výhľadu a pod. Bola teda zachovaná objektívna možnosť zabrániť škode vynaložením všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. Dopravná nehoda sa stala na frekventovanom mieste v centre mesta, na priechode pre chodcov, kde vodič traktora za sebou ťahal plne naloženú vlečku. Za týchto okolností bolo možné od vodiča traktora spravodlivo požadovať, aby potom, čo zaregistroval na frekventovanom mieste v centre mesta na priechode pre chodcov v pomerne blízkej vzdialenosti od neho pohyb chodcov, aby nielenže dal dole nohu z plynového pedálu vozidla, ale aby vozidlo spomalil brzdením majúci na zreteli zvýšenú opatrnosť, ktorú má v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) ZoCP venovať vodič vozidla chodcom. Aplikujúc analogicky vyššie uvedené závery stanovísk judikatúry R 24/1970 a R 3/1984, nemože byť skúmanie dostatku vynaloženého úsilia na zabránenie škody obmedzené len na zisťovanie, či vodič šiel maximálne dovolenou rýchlosťou či rýchlosťou primeranou. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené okolnosti mal vodič traktora jednoznačne objektívnu možnosť vyvinúť k uvedenému cieľu zabránenia zrážky žalobkyne ešte účinnejšie úsilie, nakoľko ju musel vidieť už prichádzať po chodníku ku priechodu a rovnako musel vidieť pred ňou idúcu chodkyňu na priechode.

3.5. Nesprávne právne posúdenie zbavenia sa zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aplikáciou ustanovenia § 441 OZ; prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku:

Odvolací súd ustálil, že škodu na zdraví si výlučne zavinila žalobkyňa porušením právnych povinností, pričom nerešpektovali ustálenú súdnu prax v tomto smere.

V stanovisku R 3/1984, sa v časti zbavenia sa zodpovednosti prevádzateľa dopravného prostriedku za spôsobenú škodu, pod bodom 2. uvádza: „Prevádzateľ sa môže zbaviť zodpovednosti aj v prípade, ak je škoda spôsobená zaviniením poškodeného. Zavinenie poškodeného Občiansky zákonník v ustanovení § 427 a nasl. neupravuje výslovne ako osobitný liberačný dôvod. Treba tu vychádzať z toho, že ustanovenie § 441 OZ, ktoré upravuje zavinenie poškodeného, sa musí s ohľadom na svoju všeobecnú povahu uplatniť aj v tomto osobitnom prípade zodpovednosti. Ustanovenie § 447 OZ je systematicky zaradené do šiestej časti, do druhej hlavy tretieho oddielu pod marginálnou rubrikou „spoločné ustanovenia o náhrade škody.“ Už z toho vyplýva, že ho treba použiť tak v prípadoch všeobecnej zodpovednosti za spôsobenú škodu založených na princípe predpokladaného zavinenia (§ 420 OZ), ako aj v prípadoch osobitnej zodpovednosti vrátane zodpovednosti za škodu spôsobenú

dopravnými prostriedkami, a to bez zreteľa na to, či škoda bola spôsobená okolnosťami majúcimi alebo nemajúcimi pôvod v prevádzke. Ukladať prevádzateľovi zodpovednosť za škodu i vtedy, keď si ju poškodený svojím zavinením sám spôsobil, by bolo voči prevádzateľovi neúnosné a neprimerané nielen z hľadiska preventívno-výchovného, ale aj z hľadiska reparačného. Aj v dôvodovej správe sa k ustanoveniu § 441 OZ uvádza, že úprava následkov zavinenia poškodeného sa vzťahuje tak na prípady, keď škodca zodpovedá za vzniknutú škodu, pretože ju zaviniť (§ 420 OZ), ako aj na prípady, keď ide o zodpovednosť bez zavinenia (§ 427 a § 428 OZ). Výslovne sa stanovuje, že sám poškodený znáša škodu, ktorú výhradne zaviniť. Výlučné zavinenie poškodeného môže síce viesť k úplnému zbaveniu sa zodpovednosti prevádzateľa za škodu, avšak len v tom prípade, ak škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky (§ 427 ods. 1 OZ), ale nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke (§ 428 OZ).“

Uvedené rozhodnutie, ktoré je taktiež možné považovať za ustálenú súdnu prax, zjavne stotožňuje okolnosť, ktorá nemá pôvod v prevádzke motorového vozidla a pri ktorej je možná úplná liberácia prevádzateľa spod zodpovednosti za škodu až s tak závažným konaním chodca, ktorý sa sám v samovražednom úmysle vrhne pod vlak alebo pod motorové vozidlo. Takéto právne posúdenie sa uplatňuje aj v súčasnej súdnej praxi (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co/68/2011 zo dňa 13. 01. 2012, podľa ktorého zbavenie sa zodpovednosti v zmysle § 441 OZ prichádza do úvahy len veľmi výnimočne, spravidla pri úmyselnom konaní poškodeného, za aké je možné považovať napr. samovraždu). Prípád žalobkyne je však zjavne iný a v žiadnom prípade tu nebolo možné uvažovať o absolútnom zavinení žalobkyne. Zodpovednosť za škodu bolo nevyhnutné rozdeliť pomerným spôsobom vzhľadom k tomu, že škoda bola v príčinnej súvislosti s osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, ako aj vzhľadom k tomu, že na vzniku škody sa svojím konaním podieľala určitou mierou aj žalobkyňa vzhľadom na právoplatné rozhodnutie v priestupkovom konaní.

3.6. Navrhujeme, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil nasledovne:

- Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v sume 9.945,42 eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 10. 06. 2020 do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
- Žalovaný je povinný vyplácať žalobkyni mesačnú rentu v sume 370,78 eur, počnúc 01. 11. 2021, s pravidelným zvyšovaním podľa zákonnej valorizácie, vždy do 15. dňa v mesiaci s 5 % úrokom z omeškania ročne z každej mesačnej dávky od 15. dňa príslušného mesiaca až do zaplatenia.
- Žalobkyňa má voči žalovanému právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %.
- Žalobkyňa má voči žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.
- Žalobkyňa má voči žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.
- Alternatívne žalobkyňa navrhuje dovolaciemu súdu, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedla, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí presvedčivo a podrobne uviedol dôvody, pre ktoré potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a s ktorými sa v celom rozsahu žalovaná stotožňuje, má za to, že žalobkyni predmetným rozhodnutím nebola odňatá možnosť konať pred súdom a nedošlo k odklonu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, preto nie sú dané žalobkyňou vymedzené dovolacie dôvody, a preto navrhla dovolanie žalobkyne pre jeho zjavnú nedôvodnosť zamietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, nie však dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v

ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu prvého z dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľka v dovolaní namietala nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné a vnútorne rozporné odôvodnenie.

10. K námietkam žalobkyne týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonomnom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c.

Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

11. Vo svetle uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním žalobkyne spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, že neboli splnené predpoklady zodpovednosti žalovanej za škodu najmä, že nebola preukázaná príčinná súvislosť, pretože príčinou nebola povaha prevádzky dopravného prostriedku, ale porušenie pravidiel cestnej premávky zavinením poškodenej. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších stupňov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa stručným, ale dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami žalobkyne. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

12. Dovolací súd uvádza, že odvolací súd (spolu so súdom prvej inštancie) vo svojom odôvodnení dostatočným spôsobom poukázal na zistený skutkový stav a z neho vyvodil závery, že jedinou príčinou poškodenia zdravia žalobkyne bolo jej vbehnutie do jazdnej dráhy traktora, a preto je sama povinná škodu znášať podľa ustanovenia § 441 OZ. Tento záver vyvodil nielen zo záveru predchádzajúceho administratívneho konania, ktorý žalobkyňu v predmetnej veci sankcionoval za dopravný priestupok, ale aj zo záverov znaleckého dokazovania, ktoré prebehlo pri vyšetrovaní predmetnej dopravnej nehody. Nezaložil teda záver len na záväznosti rozhodnutia o danej dopravnej nehode zo správneho konania, ale najmä na dôkazoch predložených sporovými stranami. Je teda bez významu poukazovanie na odlišnosti pri citovanej judikatúre, pokiaľ ide o záväznosť predchádzajúceho rozhodnutia (či už trestného alebo správneho). To sa týka aj námietok pokiaľ ide o rozhodnutia (najmä) Najvyššieho súdu ČR pokiaľ ide o aplikáciu ustanovenia § 441 OZ vo vzťahu v ne-použití ustanovení § 427 a § 428 OZ. Predmetné odlišnosti (dovolateľka v podstate tvrdí, že použitie § 441 OZ nie je namieste) sa týkajú skutkového posúdenia, ktoré nie je predmetom dovolacieho prieskumu ako sa obširnejšie vyjadruje dovolací súd na inom mieste tohto rozhodnutia. Konajúce súdy nižších inštancií však správne poukázali na premisy vyplývajúce z citovaných rozhodnutí, keďže rámcujú právne posúdenie predmetných ustanovení OZ, ktoré vysvetľujú ich úvahy, že pokiaľ sa preukáže výhradné zavinenie poškodeného, ustanovenia § 427 a 428 OZ sa neaplikujú ak ide o škodu, ktorá vznikla ako následok dopravnej nehody. Analógia, kedy bol pohyb chodca (alebo cyklistu) voči motorovému vozidlu v iných prípadoch dôvodom na výhradnú zodpovednosť poškodeného a kedy už nie, je z pohľadu možnej nedostatočnosti a prípadnej vnútornej rozpornosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia irelevantná. Je skôr námietkou nesprávnych právnych záverov, pochybenie pri ktorých neznamená nepreskúmateľnosť predmetného rozhodnutia.

13. Dovolací súd ďalej poznamenáva, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a

1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) sa zaoberal aj celkovým postupom odvolacieho súdu pokiaľ išlo o hodnotenie skutkových zistení a potrebu dokazovania a nezistil porušenie procesných pravidiel CSP v odvolacom konaní, ktoré by mohlo mať za následok prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

13.1. Pokiaľ dovolateľka namietala nesprávne skutkové zistenia, či hodnotenie dôkazov a abstrahovanie skutkových záverov, tieto nespôsobujú prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľkina argumentácia je totožná s tou, ktorú prezentovala pred súdmi nižších inštancií. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

13.2. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

13.3. Dovolací súd je oboznámený s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. septembra 2023 sp. zn. III. ÚS 184/2023, v ktorom ústavný súd posudzoval obdobnú situáciu pri dopravnej nehode, kedy bolo v základnom konaní zistené, že správanie poškodenej chodkyne bolo jedinou príčinou dopravnej nehody, pri ktorej predmetná chodkyňa utrpela zranenia a náhrady škody na zdraví z týchto zranení vyplývajúcich, sa v konaní domáhala. Ústavný súd v predmetnom rozhodnutí konštatoval porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom odvolacieho súdu (nie odvolacieho súdu, aj keď najvyšší súd v predmetnej veci rozhodoval). Týmto nálezom ústavného súdu bolo zrušené rozhodnutie krajského súdu s tým, že nie je dostatočne odôvodnené, pretože sa odvolací súd dostatočne nezaoberal niektorými otázkami, týkajúcimi sa pre rozhodnutie podstatných skutkových záverov.

13.4. Ako uvádza ústavný súd v predmetnom náleze, najvyšší súd v dovolacom konaní nepreskúma skutkové zistenia. Napriek tomu v súvislosti s postulátmi vyplývajúcimi z judikatúry označenej v bode 13.2. tohto rozsudku dovolací súd uvádza, že ani v tejto súvislosti a vo svetle nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 184/2023, nezistil také porušenie práva na spravodlivé konanie, ktoré by malo za následok vadu vyplývajúcu z ustanovenia § 420 písm. f). Ústavný súd v danom rozhodnutí s poukazom na vykonané dokazovanie v predmetnej veci, ktoré malo svoj základ v predchádzajúcom trestnom konaní voči vodičovi motorového vozidla konštatoval, že nebolo preukázané, že v predmetnej veci žalobkyňa vytvorila vodičovi náhlu prekážku. Poukázal na skutočnosť, že trestný súd (správne) aj civilný súd (nesprávne) vychádzali pri vyhodnotení skutkovej situácie z alternatívy predstavenej znaleckým posudkom (v hre boli dve alternatívy) v prospech vodiča motorového vozidla. Podľa ústavného súdu sa súd prvej inštancie i súd odvolací dostatočne nezaoberali námietkami žalobkyne, ktorá namietala voči posudzovaniu znaleckého posudku.

13.5. V súdnej veci ale ide o inú situáciu. Konajúce súdy nižších inštancií založili svoje rozhodnutie na znaleckom posudku č. 70/2018 vypracovaného Ing. W. O., pre potreby vyšetrovania dopravnej nehody Okresným dopravným inšpektorátom Prešov, z ktorého vyplynulo, že „vodič traktora začal na

chodkyňu reagovať v čase, keď sa táto nachádzala ešte na krajnici v oblasti 20 cm pred okrajom vozovky. Pri riešení otázky, čo spôsobilo kolíznú situáciu je možné potvrdiť, že kolízná situácia bola vyvolaná technikou chôdze chodkyne Ž., ktorá svojim vstupom na pravý okraj vozovky vo vzdialenosti 14 až 15 metrov pred prichádzajúcim traktorom vzhľadom k jeho aktuálnej rýchlosti znemožnila vodičovi traktora zabrániť jej zrážke. Pri posudzovaní možnosti zabránenia zrážke je odôvodnené poukázať na to, že traktorista I. mal byť schopný zabrániť zrážke chodkyne, potom v čase jej vstupu na vozovku mal jazdiť rýchlosťou maximálne 24 km/h.“ Otázku primeranosti rýchlosti už znalec neriešil, nakoľko ide o otázku právnu. Poukázal však na aktuálnu dopravnú situáciu a kvalitatívne dobré východiskové podmienky pre zabránenie zrážky zo strany žalobkyne. Súd prvej inštancie považoval rýchlosť traktora za danej situácie a na danom mieste (max. 37 km/h), ktorou sa pohyboval traktor za primeranú a odvolací súd z uvedeného dokazovania vyvodil záver, že žalobkyňa vytvorila traktoru náhlu prekážku a vodič traktora už nestihol dostatočne zareagovať a vyhnúť sa zrážke. Ide o inú situáciu ako v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 184/2023, keďže nemožno povedať, že by znalecké dokazovanie vychádzalo z dvoch alternatívnych dejov ani v tom, že by sa konajúce súdy nevenovali problematike primeranej rýchlosti či vzniku náhlej prekážky. Preto podľa názoru dovolacieho súdu napadnuté rozhodnutie nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Bez významu je tu podľa konajúcich súdov, že žalobkyňa bola na prechode pre chodcov, keďže chodec aj na prechode pre chodcov môže vytvoriť náhlu prekážku, čo bolo v predmetnej veci podľa konajúcich súdov skutkovo preukázané. Vodič traktora podľa znaleckého posudku v situácii zareagoval správne, išiel rýchlosťou nižšou ako je na danom mieste povolené, minimálne o 26 %.

13.6. Vzhľadom k vonkajším okolnostiam nehody najmä počasu, ktoré neznižovalo viditeľnosť, bolo na mieste očakávať od žalobkyne, že zbadá súpravu traktora, ktorý je dostatočne veľký a hlučný a je veľmi nepravdepodobné ho zo vzdialenosti menej ako 20 metrov nezaregistrovať. Zároveň má traktor veľkú, ťažšie ubrzditelnú hybnosť a aj s ohľadom na svoju vlastnú ochranu a pud sebazáchovy, na vozovku priamo pod kolesá vozidla by žalobkyňa nemala vstúpiť. Tu správne súdy prihliadli aj na princíp obmedzenej dôvery v dopravu, ktorého podstatou je predpoklad, že sa vodič pri pohybe na pozemných komunikáciách môže spoliehať na to, že ostatní účastníci budú dodržiavať pravidlá premávky na pozemných komunikáciách, pokiaľ z konkrétnych okolností nebude vyplývať opak. Podľa tohto princípu nemožno po účastníkovi cestnej premávky spravodlivo požadovať, aby bez ďalšieho predpokladal akékoľvek možné porušenie pravidiel tejto premávky inými účastníkmi, teda i chodcami. Pravdepodobne vplyvom alkoholu, ktorý bol žalobkyni zistený, však túto situáciu nesprávne vyhodnotila, resp. nevenovala situácii na vozovke dostatočnú pozornosť a na vozovku vstúpila tak, že vodič traktora, ktorý sa pohyboval s ohľadom na dané miesto v danom čase primeranou rýchlosťou, už zrážke ani okamžitým brzdením zabrániť nedokázal. Dovolací súd tu zdôrazňuje, že vodič traktora išiel nižšou rýchlosťou, ako bola na mieste maximálne povolená, čo ho síce samo osebe neamnestuje, ale podľa okresného súdu zistená rýchlosť bola primeraná. Práve pri úvahe o primeranosti bolo prihliadané na skutočnosť, že traktor takýchto rozmerov sa (aj pokiaľ ide o jazdnú dráhu) pohybuje a najmä brzdí inak ako autá, ktoré sú bežnejším účastníkom cestnej premávky na danom mieste. Záver o primeranej rýchlosti je preto presvedčivý. Skutočnosť, že zo znaleckého posudku vyplynulo, že k dopravnej nehode by nedošlo, keby išiel traktor rýchlosťou 24 km/h, nepovažovali konajúce súdy za skutočnosť, ktorá by nejako menila pomery medzi účastníkmi dopravnej nehody a stranami tohto konania, pokiaľ ide o zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla počas nehody na zdraví žalobkyne. Nebolo preto namieste, aj s ohľadom na premávku na danom mieste v centre mesta v jednopruhovej premávke počas dobrej viditeľnosti, požadovať od vodiča traktora, aby šiel rýchlosťou o viac ako 50 % nižšou ako je maximálne povolená na danom mieste. Jednou z hlavných potrieb a cieľom legislatívnej úpravy a regulácie cestnej premávky je okrem bezpečnosti aj jej plynulosť. Riešenie každého obdobného prípadu je hľadať balans medzi týmito dvoma cieľmi regulácie dopravy. Ak by bolo nevyhnutné, aby traktor na danom mieste išiel iba rýchlosťou 24 km/h, bola by plynulosť cestnej premávky významne obmedzená a vzhľadom na jednosmernú cestu takmer znemožnená. Preto aj s potrebou priepustnosti danej cestnej komunikácie, vonkajším (najmä poveternostným) okolnostiam a princípu obmedzenej dôvery v dopravu v tejto súvislosti s ohľadom na chodcov, sa nejaví záver súdu prvej inštancie o primeranosti rýchlosti ako svojvoľný alebo neodôvodnený.

13.7. Rovnaký záver platí aj pokiaľ odvolací súd uviedol, že žalobkyňa vytvorila prichádzajúcemu traktoru náhlu prekážku. Poukázal na skutočnosť, že traktor ako aj vlečka, ako to vyplýva z

fotodokumentácie obsiahnutej v znaleckom posudku, mali výraznú červenú farbu, pričom išlo o objekty značnej veľkosti, vydávajúce výrazný zvuk. Ak si ich napriek tomu žalobkyňa nevšimla je zrejmé, že aj v dôsledku vysokého stupňa opitosti sa vôbec nevenovala situácii v cestnej premávke a nepresvedčila sa pred vstupom na vozovku, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Tieto odôvodnené závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania možno považovať za dostatočné. Záverom je potrebné uviesť, že otázka čo do základu nároku na náhradu škody ublížením na zdraví spôsobenej žalobkyni pri dopravnej nehode dňa 24. 07. 2018 bola v predchádzajúcich súdnych konaniach právoplatne vyriešená (rozsudok Okresného súdu Prešov z 03. 06. 2021 č. k. 9C/9/2021-100 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 28. 02. 2022 sp. zn. 7Co/32/2021, rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 20. 06. 2022 sp. zn. 29C/59/2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 18Co/55/2022), kde tak súdy prvej inštancie, ako aj odvolacie súdy dospeli k záveru, že z rozhodnutia o rozkaze o uložení sankcie za priestupok jednoznačne vyplýva, že to bola práve žalobkyňa, ktorá svojím správaním zavinila dopravnú nehodu, pri ktorej utrpela ťažké poranenia. Z rozhodnutia o priestupku vyplynulo, že podkladom pre rozhodnutie bol znalecký posudok č. 70/2018 vypracovaný znalcom Ing. W. O., na ktoré závery poukázal aj súd prvej inštancie v tomto súdnom konaní.

13.8. S prihliadnutím na uvedené, nepostupovali konajúce súdy pri vytváraní skutkových záverov arbitrárne a nemožno v tejto súvislosti hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalobkyne je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

14.1. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14.2. V ustanovení § 421 ods. 1 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitnej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

15. Pre všetky (tri procesné situácie, v ktorých ustanovenie § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna, teda v žiadnom prípade nie otázka skutková. Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a zároveň uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

16. V súdnej veci žalobkyňa vyvodzuje prípustnosť jej dovolania v prvom rade z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd je toho názoru, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 písm. a) CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Tento dôvod prípustnosti sa teda viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to konkrétne v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach.

17. Právnou úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiadúce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho

súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

19. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolací súd zdôrazňuje, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň sa týmto rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

20. V súvislosti s argumentáciou, že dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla, že predpokladom zodpovednosti za škodu podľa § 427 OZ nie je protiprávne konanie škodcu a následne príčinná súvislosť medzi týmto protiprávnym konaním a škodou. Predpokladom je len osobitná okolnosť, spočívajúca v osobitnej povahe prevádzky motorového vozidla a vyvolanie škody touto osobitnou prevádzkou. Výklad ustanovení § 427, § 428 OZ vo svetle ustanovenia § 441 OZ, ktorý zaujali konajúce súdy je nesprávny. Pri škode spôsobenej podľa ustanovenia § 427 OZ je možná liberácia len podľa ustanovenia § 428 OZ. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu dôvodila poukazom na rozhodnutie odvolacieho súdu R 24/1970 a R 3/1984. Namietala závery okresného i krajského súdu, že pokiaľ je skutkovým stavom zistené, že za škodu zodpovedá v plnom rozsahu poškodený, už ustanovenia § 427 a § 428 OZ nie je možné aplikovať, nakoľko príčinou - škodovou udalosťou nie osobitná povaha prevádzky, ale konanie poškodeného. Dovolací súd zistil, že konajúce inštančne nižšie postavené súdy v predmetnej veci posúdili ustanovenie § 441 OZ správne, nebolo teda potrebné sa bližšie zaoberať argumentáciou uvedenou v bodoch VII. a VIII., nakoľko za daných okolností od riešenia právnych problémov, o ktorých dovolateľka argumentuje v týchto bodoch, rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo a nezaložil na nich svoje rozhodnutie.

21. Z týchto dôvodov posudzoval dovolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalobkyne len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré uviedla v dovolaní. Na podstatné závery tohto rozhodnutia poukazuje dovolací súd v nasledujúcom bode, pričom preberá dôvody rozhodnutia z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/97/2022, nakoľko právna argumentácia v predmetnom rozhodnutí je totožná s právnou argumentáciou v rozhodnutí Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/97/2022 tvrdená dovolateľkou, ide o tých istých účastníkov konania, tú istú škodovú udalosť iba v predmetnom konaní dovolateľka uplatňuje priznanie straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti.

22. Podľa stanoviska zo zhodnotenia úrovne rozhodovania súdov vo veciach zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov, schváleného plénom Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky 23. novembra 1983, č. Cpj 10/83 a publikovaného pod R 83/1983: (B.1) Vzhľadom na špecifickosť prevádzky dopravných prostriedkov, ktorá sa pre svoju značnú rizikovosť stáva zdrojom zvýšeného nebezpečenstva pre zdravie a životy občanov a majetok spoločnosti i jednotlivca, je zodpovednosť za túto škodu v Občianskom zákonníku upravená osobitne na objektívnom princípe bez zreteľa na zavinenie. Táto úprava zodpovednosti umožňuje oveľa širšie a dôslednejšie zabezpečenie náhrady takejto škody. Je to výnimka zo všeobecnej zásady, podľa ktorej sa občianskoprávna zodpovednosť za škodu zakladá zásadne na zodpovednosti za zavinenie. Značná časť nárokov na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov sa preto opiera o

zodpovednosť prevádzateľa podľa ustanovenia § 427 OZ. Postavenie poškodeného pri uplatňovaní týchto nárokov je podstatne uľahčené; nemusí sa preukazovať porušenie právnej povinnosti škodcu, ale len to, že škoda bola vyvolaná osobitnou povahou, ktorá je vlastná prevádzke dopravných prostriedkov, pričom musí byť zistené, kto je prevádzateľom dopravného prostriedku (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 20/1975 Zbierky súdnych rozhodnutí stanovísk). (H.1) Zodpovednosť prevádzateľa dopravného prostriedku za spôsobenú škodu vyplývajúca z ustanovenia § 427 OZ nie je bezvýnimčná. Občiansky zákonník pripúšťa v prospech prevádzateľa dva liberačné dôvody, preukázaním ktorých sa prevádzateľ môže čiastočne alebo úplne zbaviť zodpovednosti. Podľa ustanovenia § 428 OZ prevádzateľ sa zbaví zodpovednosti len v prípade, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke. Môže to byť prírodná katastrofa alebo iná vonkajšia okolnosť, ktorá nemá pôvod v prevádzke. Za okolnosť majúcu svoj pôvod v prevádzke treba považovať okolnosti, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a uskutočňovaním prevádzky a sú v príčinnej súvislosti so škodou (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 80/1970 Zbierky súdnych rozhodnutí). Kedy o takúto okolnosť ide, to vždy závisí od povahy a okolností konkrétneho prípadu. Prevádzateľ nepochybne vždy zodpovedá za škodu, ak bola spôsobená v dôsledku zlyhania alebo nedostatku činnosti organizmu osôb použitých v prevádzke. Rovnako zodpovedá za škodu, ktorá má svoj pôvod v technickom stave použitého dopravného prostriedku. V rozhodnutí uverejnenom pod č. 9/1972 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk bolo už vyložené, že medzi okolnosti majúce pôvod v prevádzke patria aj nedostatky alebo vady materiálu, a to aj nepoznateľné. Prevádzateľ motorového vozidla sa oslobodí od zodpovednosti ak dokáže, že škode sa nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. Pod pojmom „vynaloženie všetkého úsilia“ treba rozumieť každú možnú starostlivosť, ktorú bolo možné za daných podmienok konkrétneho prípadu vyvinúť, aby sa zabránilo vzniku škody. O neodvratiteľnosť škody pôjde a prevádzateľ sa oslobodí od zodpovednosti predovšetkým vtedy, keď škode nebolo možné za súčasného stavu rozvoja techniky zabrániť žiadnym opatrením. Škoda, ktorú nemožno odvrátiť, môže mať svoj pôvod buď v prírodnej udalosti (blesk, povodeň, zemetrasenie a pod.) alebo v ľudskom správaní alebo v správaní zvierat. Pri interpretácii neodvratiteľnosti škody treba však zdôrazniť, že nesmie ísť o škodu neodvratiteľnú subjektívne. Škoda musí byť, ako to vyplýva z ustanovenia § 428 OZ, vždy neodvratiteľná objektívne. To znamená, že škodu za daných pomerov nemohol odvrátiť nielen ten-ktorý prevádzateľ, ale ani žiadny iný na jeho mieste. Nemožno prihliadať iba k určitému prevádzateľovi, ale treba vždy používať objektívne meradlo. (H.2) Prevádzateľ sa môže zbaviť zodpovednosti aj v prípade, ak je škoda spôsobená zavinením poškodeného. Zavinenie poškodeného Občiansky zákonník v ustanovení § 427 a nasl. neupravuje výslovne ako osobitný liberačný dôvod. Treba tu však vychádzať z toho, že ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje zavinenie poškodeného, sa musí s ohľadom na svoju všeobecnú povahu uplatniť aj v tomto osobitnom prípade zodpovednosti. Ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka je systematicky zaradené do šiestej časti, do druhej hlavy tretieho oddielu pod marginálnou rubrikou „spoločné ustanovenia o náhrade škody“. Už z toho vyplýva, že ho treba použiť tak v prípadoch všeobecnej zodpovednosti za spôsobenú škodu, založených na princípe predpokladaného zavinenia (§ 420 Občianskeho zákonníka), ako aj v prípadoch osobitnej zodpovednosti za škodu spôsobenú dopravnými prostriedkami, a to bez zreteľa na to, či škoda bola spôsobená okolnosťami majúcimi alebo nemajúcimi pôvod v prevádzke. Ukladať prevádzateľovi zodpovednosť za škodu i vtedy, keď si ju poškodený svojím zavinením sám spôsobil, by bolo voči prevádzateľovi neúnosné a neprimerané nielen z hľadiska preventívno-výchovného, ale aj z hľadiska reparačného. Aj v dôvodovej správe sa k ustanoveniu § 441 OZ uvádza, že úprava následkov zavinenia poškodeného sa vzťahuje tak na prípad, keď škodca zodpovedá za vzniknutú škodu, pretože ju zavinil (§ 420 OZ), ako aj na prípady, keď ide o zodpovednosť bez zavinenia (§ 427 a § 428 OZ). Výslovne sa stanovuje, že sám poškodený znáša škodu, ktorú výhradne zavinil. Výlučné zavinenie poškodeného môže síce viesť k úplnému zbaveniu sa zodpovednosti prevádzateľa za škodu, avšak len v tom prípade, ak škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky (§ 427 ods. 1 OZ), ale nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke (§ 428 OZ). Ustanovenie § 427 OZ treba v tomto smere odlišovať od ustanovenia § 428 OZ, pretože v ustanovení § 427 ods. 1 OZ sa uvádza škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, zatiaľ čo v ustanovení § 428 OZ sa uvádza škoda spôsobená okolnosťami majúcimi pôvod v prevádzke; tento pojem je celkom iný a má na zreteli okolnosti, ktoré sú v príčinnej súvislosti so škodou (pozri rozhodnutie uverejnené pod č. 80/1970 Zbierky súdnych rozhodnutí). Ak teda bolo zavinenie poškodeného výlučnou príčinou škody, vyvolanej osobitnou povahou prevádzky dopravného

prostriedku, prevádzateľ sa zbaví celkom zodpovednosti a škodu v plnom rozsahu nesie sám poškodený. Ak však je zavinený protiprávny úkon poškodeného len jednou z príčin škody, vyvolanej osobitnou povahou prevádzky určitého dopravného prostriedku a ak bolo treba hľadať ďalšiu príčinu na strane prevádzateľa, potom znáša poškodený škodu len pomerne a sčasti za ňu zodpovedá prevádzateľ.

23. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd riešením „dovolacej“ otázky nastolenej žalobkyňou (bod 21. tohto rozhodnutia) neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov dovolacieho súdu uvedených v stanovisku, podstatná časť ktorých bola citovaná v predchádzajúcom bode tohto rozhodnutia. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na skutkovom zistení, že ku škode došlo výlučným zavinením zo strany poškodenej - žalobkyne, pretože prechodom cez cestu v mieste na to nevyhradenom spôsobila vodičovi vozidla náhlu prekážku, ktorej už tento nedokázal zabrániť. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 427 ods. 1 OZ síce garantuje objektívnu zodpovednosť za škodu osobami vykonávajúcimi dopravu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky, a to bez ohľadu na (subjektívne) zavinenie osoby, ktorá škodu spôsobila, avšak ustanovenie § 441 OZ pamätá na (subjektívne) zavinenie poškodeného, preto s poukazom na vyššie uvedené závery možno zotrvať na konštatovaní, že ak bolo zavinenie poškodeného výlučnou príčinou škody vyvolanej osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, prevádzateľ sa zbaví celkom zodpovednosti a škodu v plnom rozsahu nesie sám poškodený, tak ako je to v prejednávanej veci. Pokiaľ dovolateľka v súvislosti so svojimi nárokmi poukazovala na použitie ustanovenia § 428 OZ, pri ktorom je v zmysle vyššie uvedených právnych záverov (R 83/1983) vylúčené použitie § 441 OZ, je potrebné zo strany dovolacieho súdu poznamenať, že ustanovenie § 428 OZ umožňuje zbavenie sa objektívnej zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke, pokiaľ sa preukáže, že škode sa nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. Odvolací súd správne konštatoval, že škoda, ktorú nemožno odvrátiť, môže mať svoj pôvod aj v ľudskom správaní spočívajúcom v neočakávanom vkročení chodca na vozovku presne tak, ako je tomu aj v tomto (posudzovanom) prípade. Obsah spisu preto neopodstatňuje záver, že výsledok riešenia právnych otázok odvolacím súdom, sa dostal do kolízie s právnymi závermi zodpovedajúcimi ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Dovolací súd tak uzatvára, že odvolací súd sa svojím záverom na podklade zisteného skutkového stavu - že nárok žalobkyne na náhradu škody na zdraví spolu s ďalšími súvisiacimi nárokmi bol v celom rozsahu uplatnený nedôvodne, keďže žalovaná nemôže zodpovedať za škodu v časti, v ktorej za ňu zodpovedá poškodená žalobkyňa - neodklonil od záverov vyjadrených najvyšším súdom v žalobkyňou označenom rozhodnutí, resp. stanovisku a dovolací súd ani nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal od takto publikovaných záverov odchýliť.

24. Rovnaký názor si osvojil najvyšší súd i v uznesení z 29. júna 2022 sp. zn. 4Cdo/335/2020 v spojení s opravným uznesením z 24. augusta 2022 sp. zn. 4Cdo/335/2020, s ktorým sa v súdnej veci dovolací súd pokiaľ ide o právne posúdenie ustanovenia § 441 OZ stotožňuje. Vo viackrát spomenutom náleze sp. zn. III. ÚS 184/2023 ústavný súd označil toto právne posúdenie najvyššieho súdu za ústavne konformné.

25. Predpoklad prípustnosti dovolania žalobkyne v tejto časti spočíval v tom, že odvolací súd pri riešení právnej otázky zvolil „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu k už existujúcej judikatúre dovolacieho súdu, resp. k nesprávnemu riešeniu právnej otázky odvolacím súdom. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál a z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jej dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobkyne je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie nie je prípustné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania žalovanej nepriznal, lebo jej preukázateľne v dovolacom konaní

žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.